

МАТЕРІАЛИ ДО ПІЗНАННЯ ЕНТОМОФАУНИ ПРИЧОРНОМОРСЬКОЇ СМУГИ ПОСУШЛИВОГО СТЕПУ

Причорноморська смуга посушливого Лівобережного степу України в фауністичному і, особливо, в ентомофауністичному відношенні відзначається цілковитою невивченістю. Праць, присвячених фауні цього району, немає. Є окремі вказівки Браунера (1) про хребетних і лише за останній час в загальних ентомологічних працях з району Асканія-Нова С. І. Медведєв (6, 7) між іншим згадує про деякі особливості ентомофауни цього району.

При дослідженні за планом сектора екології і біоценології Харківського Зоол.-біол. н/д. ін-ту (керівник проф. Станчинський В. В.) біоценозів Причорноморської смуги посушливого степу я зібрав великий матеріал, що дає мені можливість дати ентомофауністичний список цієї смуги, хоч би у вигляді попереднього повідомлення.

Виучуваний район—Причорноморська смуга—тягнеться вздовж берегів Азовського й Чорного морів від Сиваша і до Кінгсбурської коси смугою (від 5 до 15 кілометрів), подекуди зужуючись до десятків метрів. За термінологією ботаніків (Пачоський) це—полинковий степ, що простягається вздовж узбережжя Чорного моря і Сиваша. Грунт тут—стовпчасті солонці, що подекуди переходять у злісні солончаки з галофільною рослинністю. Солончаки ці майже завжди вологі, а деяка частина їх залита водою і дуже пізно звільняється від води. Ростуть на них тільки солероси: *Salicornia herbacea*, *Obione verucifera* і ін. Взагалі для цих солончаків характерні асоціації: 1) *Salicornia herbacea* L., 2) *Statice caspia* і *Artemisia maritima* 3) *Obione*, *Plantago*, *Juncus*, *Peucedanum latifolium* і *Scorzonera parviflora* (4). Перехідні ділянки солончаків до солонців з різнотрав'ям. Для солонців характерні плато і схил з *Stipa capillata*. В деяких місцях плато обривається до моря, утворюючи льосову кручу з різнотравною рослинністю.

Іноді ці солончакові ділянки бувають біля моря, часто безпосередньо прилягають до останнього, а подекуди вони бувають у вигляді подів або солончакових озер.

На цій частині Причорноморського солончаково-солонцевого ґрунтового комплексу ми маємо всі ґрунтові відмінності солончаків і солонців, а звідси і різні стації. Докладний

опис стацій і ентомофауністична характеристика їх наведені в іншій роботі (Фасулаті, 8). Тут наводимо тільки короткий список стацій.

I. Солончак

Ця ділянка містить різні відмінності, кожна з яких у взаємодії з іншими умовами становить свій екотоп.

Ідучи від берега до плато, ми розрізняємо такі екотопи:

1. *Літоральна смуга*. Ділянка мертвого покриву *Zostera marina*, зарості *Phragmites communis* Trin.

2. *Піщані гряди* з *Artemisia maritima* і ділянки з *Statice caspia* W.

3. *Солончакові луки*. Ділянки з *Agropyrum ruthenicum*, *Statice caspia*; солончакові луки з *Peucedanum latifolium*, *Scorzonera parviflora*, *Artemisia maritima*.

4. *Мокрі солонці*. Зарості з *Statice caspia*, знижені ділянки з *Aeluropus littoralis*, солончакові плями з *Obione verrucifera*, *Statice mejeri*, *Atropis festucioformes*, а в центрі, в найбільш зниженій частині, *Salicornia herbacea* L.

II. Степ на льосі

5. *Перехідна ділянка від солончаку до солонців*. Зарості з *Agropyrum elongatum*; зарості з *Vicia* sp. і різнотравні ділянки.

6. *Схил плато*. Ділянки з переважанням *Petrosimonia volvox*; *Statice mejeri*; ковильні ділянки; западини з *Lotus corniculatus* L.

7. *Круча до моря* з *Artemisia taurica*, *Melilotus alba*. Різнотрав'я. Нижня частина кручі з *Heraclium sibiricum* L.

8. *Плакорний степ*. Ділянки ковильного степу; подекуди западини з *Medicago falcata*, западини з *Stipa capillata*; солонцеві плями; ґрунт—стовпчасті солонці.

III. Культурні вгіддя

Наявність великого садово-городнього господарства на цих солонцях з штучним зрошенням створює ряд нових умов, що впливають на якісний склад і кількісний розподіл комах і дає притулок ряду їх видів. З точки зору загальної теми вивчення біоценозів у зв'язку з господарським використанням солонців ці культурні ділянки становлять інтерес.

До таких змінених, штучно створених, біотопів можна віднести: сад, город, польові вгіддя.

1. *Сад*. Складається він з декоративного парку—ліска (лісопарк), і плодового саду. Лісопарк у свій час поливався, але тепер існує без поливання. Основні породи тут такі: берест (*Ulmus campestris*), акація біла (*Robinia pseudoacacia*), ясен (*Fraxinus* sp.), тополя (*Populus* sp.), дуб (*Quercus pedunculata*).

Сонце проникає через незімкнуті крони і підтримує умови, що забезпечують нормальний ріст трав'янистої рослинності, утворюючи густий травостій. Тут, на висоті травостою, майже не помітний рух повітря; немає також палючої дії південного сонця, не помічається різкого коливання метеорологічних елементів. Плодовий сад складається з масиву плодкових дерев, площею до 50 га старого і понад 200 га молодого. Весь час зрошується. Агротехніка звільнила його від бур'янів.

2. *Город.* Організований на базі оазисного зрошення. Є масиви капусти, помідорів, буряків, моркви, квасолі (без поливання), картоплі і бахчі (без поливання).

3. *Польове вгіддя.* Орні ділянки, де при різних агротехнічних прийомах розводиться озима пшениця, ячмінь, овес; є ділянки з люцерною і соняшником.

Крім того, є велика площа неораних ділянок полинково-типчаккових солонців, що використовуються як сінокоси й випаси; це створює також певні умови для комах і становить деякий інтерес для вивчення біоценозів. Такі ділянки (неорані) порізані шляхами, які поросли *Agropyrum геренс* і іншими бур'янами.

Біля самого берега ділянка солонців переходить у вузьку (15 м) смугу, що вдається в море і утворює косу Карабай, яка використовується під господарські посіви, переважно люцерни.

Всі ці ділянки як природні, так і штучні, були об'єктом мого вивчення.

Відвідувався також для досліджування острів Каланчак, який розташований за 3 км від берега коси Карабай.

В усіх ділянках провадились збір матеріалу і спостереження; кожного дня протягом 5 місяців бралися кілька проб з різних місць.

Всього в моєму розпорядженні було до 310 проб. Тому матеріал з ентомофауни можна вважати досить повним, звичайно, в межах, можливих для обліку і ловіння такими методами, якими я користувався, а саме: косіння сачком (100-кратними змахами) і проби біоценометром Станчинського. Визначення матеріалу перевірені С. І. Медведєвим, під безпосереднім керівництвом якого виконувалась робота.

Деякі групи комах не оброблені повністю, хоч матеріал з них у вигляді личинок або ітаго зібрано¹, але, не зважаючи на це, я все ж таки наважуюсь опублікувати деяку його частину, бо він, безумовно, має певний інтерес. Дані, зазначені в тексті при матеріалі без вказання року, належать до 1932 р.

¹ Дуже трудно визначати такий матеріал.

Odonata

Fam. Lestidae

Lestes barbara Fabr. Звичайний як на диких, так і на культурних полях. Найчастіше зустрічається на вогких солончаках і поливних городах. Траплявся з 21/IV до 15/IX в 38 пробах косінням.

Lestes sponsa Hanaem. Звичайний також у тих же умовах, але зустрічається значно менше, ніж попередній. Траплявся з 18/IV до 14/VIII в 28 пробах. Пізніше не траплявся.

Fam. Libellulidae

Sympetrum meridionale Sclus. Вид цей тримається переважно біля солончаків і близьких до них ділянок. Трапився також тільки один раз (1/IX) на городі. Вид у масі своїй спостерігався у вересні. Спостерігався з 14/VIII до 30/IX 14 раз.

Orthoptera

Fam. Blattidae

Ectobiella duskei Ad. Вид досить рідкий. У фауністичних списках Медведєва він не значиться. Попався один раз на солонцях на ділянці з переважанням *Statice caspia* і *Artemisia maritima* 29/VII.

Fam. Mantidae

Mantis religiosa L. Вид досить рідкий. Зустрічається на перехідних ділянках з різнотрав'ям між солончаками і солонцями, а також на кручі з різнотрав'ям. Спостерігався з 16/VI до 14/VIII. Попався в 5 косіннях по одному екземпляру.

Ameles tauricus B. Jac. Трапляється у тих же місцях, як і попередній, а також на ділянках з *Artemisia austriaca*; виходить і на плато. Зустрічався з 10/VIII (Larv) і до 30/IX. Попався 4 рази.

Fam. Tettigonidae

Conocephalus fuscus Fabr. Дуже часто зустрічається на солонцях і болотистих місцях солончаків; рідко трапляється на культурних зрошуваних ділянках; трапляється також на плато (цілина). Личинки попадалися з 18/VI до 5/IX. Дорослі—з 7/VIII до пізньої осені. Попадалися в 68 пробах.

Conocephalus dorsalis Latr. Рідкий. Попався один раз на солончаках з переважанням *Juncus* 2/VII.

Tettigonia caudata Chrп. Рідкий. Зустрічається на *Phragmites communis* біля моря, знайдений також на островах Каланчак 6/VII.

Metrioptera affinis Fieb. Часто зустрічається на культурних полях, рідко на випасах, люцерні (коса Карабай), на схилах між плато і солончаками. З 18/VI до 26/VII 10 разів (6 im. + 10 lar.).

Metrioptera eversmanni Kitt. Досить рідкий. Зустрівся на кручі 18/VI (larv.) і солончаках 19/VI (larv.).

Metrioptera medvedevi Miram. Дуже рідко на скошеній циліндній ділянці плато. Пійманий 18/VI (larv.).

Isophia chersonensis Ramme. Звичайний в кручах на березі; тримається також на межі між солончаком і солонцями. Спостерігався з 18/VI до 2/VII (3 рази).

Fam. Gryllidae

Gryllus desertus Pall. Досить рідкий. Трапляється на вогких ділянках солончаку з *Salicornia herbacea* (9/IX). Живе під грудками землі. Трапляється при розкопах.

Gryllus frontalis Fieb. Трапляється в тих же умовах, як і попередня форма (9/X і 15/IX).

Gryllus chinensis Fieb. Зустрічається на солонцях (14/VII, 29/VII, 9/IX).

Oecanthus pellucens Scop. Рідкий. Зустрічається на льосових кручах (28/VII, 10/VIII), а також у садку на малині (9/VIII).

Gryllotalpa gryllotalpa L. Зустрічається лише в саду і на городі.

Gryllotalpa unispina Sauss. Звичайний на березі моря у мертвому покриві морської трави (*Zostera marina*). Медведєв наводить цей вид і для берегів Сиваша.

Fam. Acrididae

Acrida turrita L. Зустрічається на культурних полях. Пійманий 29/VI (larv.), на плато—2/VII і 26/VII (lar.); на городі: моркві—1/IX (imago) і рисових плантаціях—11/IX (imago).

Omocestus haemorrhoidalis Charp.. Рідко трапляється на плато і на культурних полях—пшениці (20/VIII).

Omocestus petreus Bris. Досить часто зустрічається на плато і схилі. Спостерігався також на вигонах, на пшениці (межа) і ячмені (межа). larve—з 1/VI до 16/VII; imago—з 7/VII до 5/IX.

Chorthippus macrocerus Fisch. Досить рідкий. Траплялися самиці в заростях в саду 8/VIII і на моркві 11/IX. Самці не траплялися.

Chorthippus bicolor L. Досить звичайний на плато і схилі, а також на культурних полях: буряках, люцерні (Карабай), ячмені, пшениці, рису. Личинки—18/VI—11/IX; дорослі—20/VI—26/X.

Chorthippus dorsatus Zett. Досить часто зустрічається на ділянках з *Artemisia maritima*, на межі від солончаку до плато, на плато і на вигоні. З культурних ділянок спостерігався на рисі (11/IX). Lar.—18/VI—11/IX. Imago—11/VII—11/XI. Траплявся досить часто. Багато і на ділянках з *Agropyrum ruthenicum*.

Chorthippus parallelus Zett. Звичайний. Зустрічається майже виключно на ділянках з *Agropyrum*. З культурних зустрічається на рисових ділянках з 25/VI до 2/VIII.

Euchorthippus pulvinatus Fiesch. Зустрічається звичайно на цілині, плато, ділянки з видами роду *Agropyrum*. 1/VI—16/VII (lar.); 7/VII—4/IX (imago).

Dociostaurus crucigerus brevicollis Ev. Звичайний в усіх ділянках: круча, межі, городи, бахчі, поля. Lar.—25/VI—30/VI; imago—10/VII—1/IX.

Aiolopus thalassinus Fl. На солончакових ділянках, на полях—ділянки рису. Lar.—22/VI—2/VIII; imago—23/VII—10/IX.

Aiolopus crassus Karny. Зустрічається на солончаках з *Salicornia herbacea*, *Obione verrucifera*, *Artemisia maritima* з 16/VII—10/VIII lar., im. На інших ділянках не траплявся. Медведєв вважає цікавим знаходження *Aiolopus crassus* на Причорноморському узбережжі. Йому тут вони не були відомі.

Aiolopus coerulipes Ivanov. Виключно на солончаках. В інших ділянках не зустрічався. (21/VI—10/IX).

Oedipoda coerulescens L. Цей вид зустрічається на схилі плато з *Stipa capillata*; в саду, у кручі (21/VII—5/IX). Не часто.

Calliptanus sicalus Burm. Солончак і солонцеві ділянки, досить часто. Спостерігався також на ячмені, цибулі, на баштані, моркві і на кручі (25/VI—15/IX).

Acrydium subulatum L. Вид досить рідкий, зустрічається на солончаках з переважанням *Statice caspia* і *Artemisia maritima* (10/X). Біля саду на ділянці з *Agropyrum ruthenicum* і на ділянці з рисом (30/VII).

Нemiptera—Нomoptera

Fam. Cicadidae

Cicadatra atra Oliv. Звичайний на солонцях. Чути його співу в полі з другої половини червня. Попадався в пробах на плато і на косі Карабай (6/VII—7/VII).

Fam. Cercopidae

Philaenus sputarius L. Досить звичайний для солончаків усіх відмін, також для солонців з усіма варіантами. Зустрічається

також у трав'яному покриві лісопарку і в алеях саду. Найбільше трапляється на солончаках з *Artemisia maritima* і *Obione verrucifera* 18/VI—16/X.

Fam. Jassidae

Pediopsis nana N. S. Звичайний для солончаків. Зустрічається тут на всіх відмінностях. Зрідка трапляється на солонцевому плато, а з культурних ділянок—на буряках (18/VI—5/VIII).

Agallia venosa Germ. Зустрічається на солончаках, кручі і межі в місцях з *Artemisia*, зрідка на плато. Звичайний також на шляхах і культурних полях: ячмінь, пшениця; переважно на місцях з заростями *Artemisia austriaca* (18/VI—20/VIII).

Eupelix producta Germ. Рідкий. Трапився один раз на солончаку з переважанням *Statice caspia* і *Artemisia maritima* 16/X.

Eupelix cuspidata Fab. Вид цей зустрічався на солончаку—ділянці з *Juncus* (21/VI), а також на культурних полях: пшениці (29/VI) і люцерні (30/VI) (Карабай). Вид досить рідкий.

Acosephalus trifasciatus Four. Досить рідкий. Зустрівся в одному екземплярі на плато 14/VII.

Acosephalus fuscafasciatus Goeze. Рідкий; зустрічався 2 рази на льосовій кручі 18/VI.

Acosephalus nervosus Schr. Рідкий; зустрівся один раз в саду—лісопарку на межі 27/VI.

Doratura homophyla Flor. Зустрічається на солончаку на ділянках з *Artemisia*, *Juncus*, *Statice*, *Obione*, на плато, схилі і кручі. Зрідка на буряках.

Aglena ornata. На солончаку—на *Carex* 25/VI 3 екземпляри.

Batrochomorphus irroratus. Звичайний для плато. Зустрічається також на схилі. З культурних ділянок звичайний для ячменю, пшениці, дороги (13/VI—20/IX).

Grypotes illyricus F. Звичайний для плато. Зустрічається і на кручі. На культурах: ячмінь (стерня) (13/VI—4/IX).

Euscelis (Athysanus) pella. Звичайний для плато. Зустрічається на кручі і схилі. Є на солончаку з *Juncus*; вигоні біля пшениці (18/VI—30/IX).

Selenocephalus griseus Fab. Звичайний для кручі (18/VI, 2/VII, 11/VII); плато (7/VI).

Graphocraeus ventralis Fall. Рідкий. Трапився 2 рази на кручі, а також на скошених угіддях біля саду.

Deltocephalus striatus L. Звичайний. Зустрічається скрізь; не уникає і культурних полів (18/VI—15/IX).

Deltocephalus striifrons Kbn. Досить рідкий. Зустрівся 1 раз у кручі (18/VI).

Deltocephalus collinus Boh. Звичайний. Переважно на перехідних ділянках від солончаків до солонців: межа, круча, схил. (18/VI—25/IX).

Deltocephalus poecilus Flor. Досить рідкий. Трапився 2 рази: на схилі 11/VII і на плато 15/VIII.

Athysanus striolatus Fall. Рідкий. Зустрічається на культурних ділянках: пшениці (29/VI), цибулі (сад) (4/VIII).

Athysanus striola Fall. Зрідка зустрічається на солончаку плато, на схилі плато і на багчах.

Thamnotettix fenestratus H. S. Рідко зустрічається на солончаку на ділянках з *Artemisia*.

Balelutha punctata Thund. Рідкий, зустрічається на плато, а також у заростях бур'янів біля канав зрошення (13/VIII і 15/IX).

Eupteryx atropunctata Goeze. Досить рідкий. Зустрічається в різнотрав'ї на межі солончаку і солонцевого плато (16/VI); в лісопарку на *Agropyrum* (27/VI); моркві (1/IX) і квасолі (30/VI).

Cicadula sexnotata Fall. Звичайний. Зустрічається на всіх відмінностях солонців і солончаків, а також на культурних ділянках: пшениці, ячмені, рису, цибулі, буряку, моркві. Сад—малині, багчі (30/VI—30/IX).

Cicadula variata Fall. Трапився 1 раз на солончаку в асоціації з *Artemisia maritima* і *Statice caspia* (19/VII).

Chlorita viridula Fall. Зустрічається в усіх відмінностях солонців та солончаків. З культурних полів трапляється на квасолі, цибулі, буряках, капусті, рисі, моркві; багчі, картоплі, помідорах. В саду—на груші, айві, малині; 1/IV—26/X.

Chlorita punctata Fb. Зустрічався виключно на солончаку—на *Artemisia maritima*.

Chlorita flavescens Fb. Траплявся рідко; на скошеному вигоні—26/VI, на картоплі—10/VIII і на капусті—1/IX.

Fam. Fulgaridae

Oliarius minusculus. Досить рідкий, трапився на солончаку з *Statice* 21/VI.

Oliarius panzeri Löw. Солончак—на ділянках з *Agropyrum*, *Artemisia* і *Statice*. На кручі, люцерні (Карабай).

Oliarius palleus Germ. На солончаку—асоціації з *Artemisia* і *Statice caspia* і на заростях *Artemisia*. Рідко на кручі; з культурних ділянок—на картоплі, баштані (18/VII—14/VIII).

Delphax striatella Fall. Досить звичайний. Траплявся на всіх асоціаціях: солончак—на *Salicornia*, *Artemisia* і *Statice*, *Artemisia* і *Agropyrum*, *Juncus*; солонці—плато, схил і круча. З культурних ділянок трапляється на плантаціях цибулі, ячменю, пшениці, люцерни, капусті, рису, моркви, буряка. На Карабаї зустрічається на люцерні, ячмені і кручі (20/VI—5/IV).

Calliscelis affinis Fieb. Досить рідкий. Трапився в косині на кручі 26/VII і на схилі плато 21/VI.

Нemiptera—Heteroptera

Fam. Pentatomidae

Tritomegas bicolor L. Досить рідкий. Трапився в одному екземплярі на скошеній ділянці цілини—вигоні 25/VI

Canthophorus dubius Scop. Зустрічається на солонцевому плато, його схилі і межі—переходу до солонців, на останніх рідко; з 16/VII до 25/IX.

Eurygaster maurus L. Досить рідкий. Трапився на кручі біля моря 2/VI в одному екземплярі.

Aelia acuminata L. Рідкий. Трапився 15/IX в одному екземплярі на схилі плато.

Aelia rostrata Boh. Звичайний для плато і солончаків, немає його тільки на ділянках з *Salicornia herbacea* і на *Artemisia maritima* з *Statice caspia*. Досить часто на культурних ділянках: ячменю, пшениці, рису; на дорогах і на межах, що поросли травою.

Carpocoris fuscispinus Boh. Тримається переважно на схилі плато (5/IX, 10/IX, 15/IX) і рідко на солончаку в асоціації з *Artemisia maritima* і *Statice caspia* (10/IX).

Carpocoris lunulatus Goeze. Трапляються на плато (16/VII, 14/VIII і 19/VIII); на схилі (по 2 екземпляри lar.—14/VIII, 9/IX); рідше на солончаку в асоціації з *Artemisia maritima* і *Statice caspia* (16/VII—один екз.) і на ячмені (10/VII—один екз.).

Cadophila varia F. Знайдений на солончаку в асоціації з *Statice mejeri* (28/VII один екземпляр).

Dolycoris baccarum L. Досить звичайний. Трапляється на всіх ділянках солончаку і солонців. З культурних ділянок трапляється на ячмені, цибулі (сад), капусті, помідорах й на межі між ними, моркві, рису; у великій кількості—на кручі, а також схилі, на асоціації з *Agropyrum*. Lar.—з 18/VI до 10/VII; imago—з 26/VI до пізньої осені.

Eurydema oleracea L. Зустрічається на солончаку, недалеко від саду (*Juncus*, *Statice*), на *Agropyrum* коло саду, у кручі (часто) і в саду—малина з 2/III до 10/IX.

Eurydema festiva L. Трапляється досить часто на солончаку—на *Statice caspia* і *Artemisia maritima*; на плато і на кручі звичайний. З культурних ділянок траплявся на ячмені, пшениці. На Карабаї (люцерна, ячмінь) і на острові Каланчак; нерідкий на вигонах, рисі, моркві, у заростях на межах. В саду траплявся на горіхах.

Peribalus vernalis Wolff. Досить рідкий. Зустрівся на плато 25/IX—1 екз.; на схилі 30/IX—2 екз. На моркві 11/IX—1 екз.

Padops inucta Fabr. Вид зустрічається рідко. Трапився один екземпляр 26/X в асоціації з *Artemisia maritima*.

Sciocoris cursitans Fabr. Зрідка траплявся на стерні поблизу саду (2/VIII); на межі (29/VII) і на схилі (25/VII) по 1 екз.

Fam. Coreidae

Mesocerus marginatus L. Трапляється рідко. Знайдено 2 рази по 1 екз. на кручі (10/X і 16/X) і 2 екз. на схилі (16/X).

Coriomeris vitticolicis Reut. Один екз. трапився на межі ячменю. (10/VII); 1 екз.—на схилі (16/VII); 1 екз.—на плато (10/VIII).

Stenocephala albipes F. Зустрічається рідко. Круча (16/X) і 1 екземпляр на *Agropyrum ruthenicum* біля саду (21/VIII).

Coriscus salcaratus L. Рідкий. Трапився один екз. на плато (16/VII).

Corizus hyosciami L. Звичайний у місцях з *Artemisia* і *Agropyrum*—на солончаках; на кручі, на межах городу, на моркві, що заросла травою.

Camtopus lateralis Germ. Звичайний на кручі (30/IX—16/X). У великій кількості траплявся на схилі (16/X). В кількох екземплярах (16/X) на солончаку (асоціація *Statice caspia* і *Artemisia maritima*).

Rhopalus parumpunctata Schill. Звичайний. Трапляється в різних умовах: на солончаку з *Agropyrum*—2/VII—10/IX; на схилі 16/IX. У великій кількості в саду на межі алей—4/VIII, на межі між капустою і помідорами, на зарослих місцях біля зрошувальних ариків і на цибулі (в саду).

Brachycarenum tigrinus Schill. Звичайний на кручі, межі і схилі. Трохи рідше на плато, солончаку з *Artemisia* і асоціації з *Artemisia* і *Statice*. З культурних ділянок часто зустрічається на ячмені, на дорогах, межах і вигоні; на городі—цибуля, морква, буряки, рис, помідори, зарості; на току, у полі—на *Solanum nigra* (28/VI—10/X).

Stictopleurus abutilon Rass. Звичайний на плато, на схилі, кручі, а також на солончаках—на асоціаціях *Artemisia maritima* і *Statice caspia*. Зустрічається також на ділянках з *Agropyrum*, на межах і алеях в саду, на городі, на моркві (18/VI—5/IX).

Fam. Myodochidae

Spilostethus equestris L. Зустрічався на солончаку з *Salicornia herbacea*, *Statice caspia*, *Artemisia maritima*, на кручі, на схилі. З культур—на помідорах (6/VII—30/IX).

Arocatus melanocephalus Fabr. Спостерігався 1 раз 3/IX в лісопарку.

Henestaris halophilus Fabr. Звичайний для солончаку—зарості *Artemisia maritima*. Рідко—на межі і кручі. На культурах (рідко)—на буряках (22/VI). Взагалі зустрічається з 18/VI до 26/XI.

Nysius senecionis Schill. Зустрічаються на солончаках з чисними заростями *Salicornia herbacea*, на ділянках з переважанням *Statice caspia* + *Artemisia maritima*, також на кручі (30/IX і 26/X). З культурних ділянок—на межі між садом і городом.

Nysius ericae Schill. Рідкий. Знайдено один раз на рисі (II/IX) в одному екземплярі.

Nysius punctipennis H. S. Рідкий. Частіше ніж попередній. Знайдено на кручі 10/IX; на солончаку в асоціації з *Statice caspia* і *Artemisia maritima* (29/VII) і на рисі (11/IX і I/IX).

Cymus glandicolor Hahn. Рідкий; зустрічається на солончаку тільки в ділянках з заростями *Juncus* (21/VI і 28/VI).

Ischnodema sabuleti Fall. Рідко. Траплявся на солончаку в ділянках з *Peucedanum latifolium* і *Agropyrum ruthenicum* (11/VII—3 екз.).

Geocoris grylloides L. Траплявся на плато (29/VII—1 екз.) і на кручі (10/IX—1 екз.).

Oxycarenus collaris Mes. R. Рідкий. Зустрічався на солончаку з *Agropyrum* і *Peucedanum* 11/VII (1 екз.).

Microphlax inerrupta Fieb. Рідкий. Трапився на межі між плато і солончаком 26/VII—1 екземпляр.

Tropistetus holosericeus Scholz. Рідкий. Зустрічався на *Agropyrum* 20/VI (2 екз.).

Ischnocoris punctulatus Fieb. Рідко. На плато 4/IX трапився у пробі біоценометром 1 екземпляр.

Peritrechus nubilus Fall. Рідко. Зустрічався на солончаках—асоціація *Artemisia maritima* + *Statice caspia* (16/X). На схилі (16/X) і на кручі (26/X)—по 1 екземпляр.

Beosus maritimus Scop. Трапився на моркві I/IX (1 екз.).

Emblethis denticollis Horv. На солончаках—на асоціації з *Statice caspia* і *Artemisia maritima* (16/X) і на вигоні (25/VI).

Metapoplax origani Kol. На солончаках—асоціації з *Juncus* (21/VI, 2/VII), також на кручі (14/VIII і 5/IX) та на схилі (29/VII). Багато їх на кручі до моря (Карабай, 30/VI). З культурних ділянок—на ячмені (Карабай, 30/VI).

Lamprodema maurum Fabr. Рідкий. Трапився на схилі 4/IX (1 екз.).

Icus angularis Fieb. Рідкий. Трапився на плато у пробах біоценометром 4/IX—1 екземпляр.

Fam. Pyrrhocoridae

Pyrrhocoris apterus L. Траплявся в різних умовах: на ділянках з *Agropyrum* (25 IX), в лісопарку на *Agropyrum ruthenicum* (27/VI), на скошених ділянках вигону (26/VI) и на горіхові (18/IX).

Fam. Tingitidae

Serentnia blandula Horv. Рідкий. На межі між солончаком і схилом плато 26/VII—1 екз.

Fam. Reduviidae

Coranus tuberculifer Raut. На солончаку—на ділянці з переважанням *Statice caspia* і *Artemisia maritima* (2/VII). На плато (4/VIII) і в лісопарку (27/VI).

Fam. Nabidæ

Reduviolus fesus L. Досить звичайний на всіх ділянках солончаку і солонців. На культурних полях: ячмінь, буряки, картопля, пшениця, люцерна, морква, квасоля, рис, бахча, капуста, малина, і ін. з 20/VI до 26/X.

Reduviolus sareptanus Dhrk. Рідкий. Трапився на солончаку з *Artemisia* і *Statice caspia* (5/VIII—1 екз.).

Fam. Anthocoridae

Triphleps minuta L. Рідкий. На ділянці солончаку з заростями *Agropyrum ruthenicum* (26/VII) і на ячмені (Карабай, 30/VI).

Fam. Miridae

Phytocoris incanus Fieb. Рідкий. Зустрічався на плато (2/VII).

Adelphocoris lineolatus Hoeze. Дуже часто на кручі, межі, схилі, плато, на солончаку; часто на заростях *Artemisia*; рідше на асоціації *Artemisia maritima* + *Statice caspia*; немає на *Salicornia herbacea*. Зустрічається на культурних полях: люцерні (Карабай), квасолі, картоплі, а також на межі і пустирях, вигонах, алеях саду (18/VI—10/IX).

Lygus pratensis L. Звичайний для солончаків і солонців; з культур траплявся на картоплі, буряках, ячмені (22/VI—5/IX).

Lygus kalmi L. На заростях *Juncus*—солончак (2/VII) і на кручі (30/VIII).

Poeciloscytus cognatus Fieb. Звичайний для культурних полів. З диких ділянок траплявся на плато і на кручі. З культурних—на картоплі, буряках, квасолі, помідорах, баштані, цибулі, моркві, ячмені, люцерні (Карабай), рисі, пшениці (1/VI—11/IX).

Poecilostytus vulperatus Pahz. Рідкий. Трапився на кручі (11/VII).

Camptobrachis punctulatus Fall. Рідкий. Трапився на полі скошеного проса 13/VIII, а також на капусті—11/IX.

Triganotylus ruficornis Geoffr. Звичайний для солончаків і солонців, з культурних—зустрічається на ячмені, пшениці, рисі, помідорах і цибулі (18/VI—25/IX).

Campyloneura verbasci Meg. Рідкий. Зустрівся на обриві 31/VII і на картоплі 22/VI (1 екз.).

Orthocephalus bivittatus Fieb. Зустрічався у великій кількості на кручі (18/VI—33 екзем.) В інших пробах не траплявся.

Orthocephalus vittipennis H. S. Рідкий. Зустрівся 1 екзем. на межі ячменю 28/VI.

Strongylocoris niger H. S. Звичайний для кручі. 18/VI—9 екз.

Megalocoleus ochroleucus Kbm. На солончаках, асоціації з *Artemisia maritima* і *Statice caspia*, на культурних полях: ячменю, рису, проса, квасолі, цибулі, моркві (21/VI—1/IX).

Plagiognatus albipennis Fall. На солончаку, на ділянках з *Juncus*, *Artemisia* і *Statice caspia* (21/VI—26/VII).

Chlamydatus pulicaris Fall. Солончак—зарості *Artemisia* (19/V).
Atomoscelus onustus Fieb. Солончак (*Statice*, *Obione*, *Statice caspia* + *Artemisia maritima*). Культури: межа пшениці, пустирі городу. Сад (айва). Стерня (21/VI—8/IX).

Coleoptera

Fam. Cicindelidae

Cicindela lunulata F. На піщаному (черепашковому) березі острова Каланчак. С. І. Медведєвим наводиться для такого ж берега острова Джарилгач. Досить звичайний (6/VII).

Cicindela contorta Fich. Звичайний для піщаного берега моря. У великій кількості стрибають на доріжці по берегу. Знайдено також на острові Каланчак 6/VII.

Fam. Carabidae

Calosoma denticole Gebl. В густій траві, в заростях бур'янів коло культурних ділянок—на землі, іноді на рослинах.

Dyschirius globosus Hbst. Рідкий. Траплявся у пробі № 245 на солончаку з *Statice caspia* і *Artemisia maritima* (9/IX—1 екз.).

Bembidion minimum F. Трапився на кручі в 1 екз. 25/IX.

Pogonus meridionalis Dej. Солончак з *Salicornia herbacea*—29/VII.

Pogonus persicus Chand. Звичайний для солончаків—зарості *Salicornia herbacea*; 9/IX трапився в 3-х пробах з біоценометром у кількості 9 екз. (8 imago і 1 larve). Живуть у землі.

Calathus ambiguus Pk. Траплявся у пробах з біоценометром на схилі в землі (4/IX) і на ділянках з *Agropyrum* (25/VI).

Amara ingenua Dej. Солончак з *Salicornia* (проба № 301, 1 екз., 26/X).

Amara similata Gyll. На вигоні (26/VI) у площадках.

Amara cannexiuscula. На солончаках, на асоціаціях з *Artemisia maritima* і *Statice caspia* (15/IX—1 екз.).

Amara aenea Dg. Зустрічається в землі. Трапляється в площадках на плато, схилі, солончаку і на вигоні (26/VI—4/IX).

Amara contracta. Зустрічається виключно на солончаку в асоціації з *Artemisia maritima* + *Statice caspia* (20/IX і 25/IX) в землі.

Acinopus laevigatus Men. Рідкий. Трапився 4/VIII на плато 1 екз.

Pseudophonus pubescens Müll. В саду. Знайдено 1 екз. в розкопах під горіхами 8/IX.

Harpalus fuscipalpis Stron. Трапляються imago у пробах на цілині (1/VI косіння сачком) на межі між плато і солончаком (29/VII) і на схилі (4/VIII—3 екз.).

Harpalus serripes Quens. Трапився при розкопуванні площадки на схилі плато (4/VIII) в 1 екз. і під горіхом (18/IX).

Harpalus anxius Dft. Звичайний для схилу, Трапився при розкопуванні (4/IX в 2-х пробах по 3 екз.).

Harpalus flavicornis Dej. Живе в землі. Траплявся на плато при розкопуванні площадки (14/VII—4 екз.).

Harpalus psittaceus Geoffr. На кручі в косинні (18/VI—1 екз.);— на плато (25/VI—1 екз.).

Harpalus calathoides Motsch. В землі на схилі поду (4/VIII—1 екз.).

Harpalus servus Dft. Знайдено (14/VII 1 екз.) на плато при розкопуванні площадки.

Harpalus rugneus Dej. Рідкий. Трапився один раз на плато.

Harpalus melancholicus Dej. В землі. В розкопах площадки на схилі 14/VIII знайдено 1 екз.

Harpalus smaragdinus Dft. На солончаку у заростях *Agropyrum ruthenicum* в розкопах 21/VII 1 екз. і на плато 5/VIII 1 екз.

Harpalus picipennis Dft. Звичайний на плато, схилі і кручі (21/VI—1/IX).

Acupalpus elegans F. На солончаку; трапився на ділянці з *Artemisia maritima* і *Statice caspia* 9/IX і 1 екз. в розкопі площадки.

Acupalpus dorsalis F. На солончаку в ділянках з *Salicornia herbacea* (29/VII), на плато (29/VII).

Dichrotrichus pubescens Pk. Звичайний для солончаку з *Statice* і *Artemisia* (14/VII—30/IX). Знайдено в 7 пробах, larv. і imago.

Trechus scutellatus. Солончак. На ділянках з *Salicornia herbacea* (9/IX—1 экз.).

Fam. Staphylinidae

Oxytelus piceus L. Трапився 1 екз. на вигоні біля ячменю (28/VI).

Paederus fuscipes Curt. Траплявся в лісопарку (1/IX), на яблуні (18/IX), на буряках—город (1/IX) і на кручі (1/IX).

Tachyporus nitidulus F. Трапився 1 екз. на моркві 9/VIII.

Platystethus cornutus Gr. Трапився 1 екз. на плато 29/VII.

Fam. Silphidae

Silpha carinata Hbst. На солончаку з *Salicornia herbacea* (9/IX—1 екз.); в лісопарку—часто.

Fam. Histeridae

Hister stercorarius Hoffm. На плато (14/VII—1 екз.).

Hister 4—maculatus L. В розкопах на межі коло саду 26/VI (2 lar.) і на солончаку—*Statice caspia* і *Artemisia* (9/VII—1 lar.).

Fam. Cantharididae

Cantharis livida L. Трапився 1 екз. на скошеній ділянці з *Agropyrum repens* 25/VI.

Henicopus hirtus L. Часто траплявся на кручі і на солончаку—ділянці з *Artemisia maritima* і *Statice caspia*. З культурних—на

ячмені, пшениці, на межах між ними; на вигонах і дорогах (18/VI—29/VI).

Rhagonycha fulva Scop. Звичайний для ділянок саду: сад—лісопарк (27/VI—багато), в саду на цибулі (27/VI—багато), моркві (8/VII—2 екз.) і на кручі (11/VII—1 екз.)

Malachius aeneus L. Трапився 1 екземпляр на скошеній ділянці випасу з *Plantago lanceolata* (25/VI).

Malachius geniculatus Germ. Зустрічається на солончаку з *Artemisia maritima* і *Statice caspia*, на ділянці з *Agropyrum ruthepicum*, на кручі, схилі. З культур зустрічається на люцерні і ячмені (Карабай, 18/VI—16/VII).

Malachius acubiquns. Рідко. По дорозі до ячменю, порослій *Agropyrum* (10/VII), на межі від плато до солончаку (11/VII—1 екз.)

Dolichosoma simile Brull. На дорогах, порослих *Agropyrum*, на межах, на ячмені (Карабай) і на вигоні. З солончаків—на ділянках з *Statice mejeri* і *Juncus* (20/VI—10/VII).

Dolichosoma lineare Rossi. Трапився 1 екз. на пшениці 29/VI.

Fam. Cyphonidae-Helodidae

Cyphon variabilis Thund. Трапився на солончаку з *Artemisia maritima* і *Statice caspia* на прибережному валі (21/VI—1 екз.).

Fam. Elateridae

Cardiophorus ebeninus Germ. Трапився на кручі в косінні сачком (18/VI), на ячмені (Карабай, 30/VI—1 екз. imago).

Agriotes gurgistanus Fald. Трапився 1 екз. imago в косінні на кручі з *Artemisia* (21/VII).

Fam. Vuprestidae

Trachys troglotydes. Круча. Зустрівся (18/VI) в косінні 1 екз.

Coroebus amethystinus. Трапився на кручі 18/VI в косінні 1 екз. і на межі між солончаком і плато (8/VI—3 екз.).

Sphaenaptera basalis. Трапився на плато 7/VII 1 екз.

Agrius sericans Kiesw. Звичайний для солончаку—в заростях з *Artemisia maritima* і на асоціаціях з *Artemisia maritima* + *Statice caspia*, на ділянці з *Salicornia herbacea*, також на алеї в саду, порослій *Artemisia*. На Карабаї в кручі; з 30/VI до 25/IX.

Cylindromorphus filum Gyll. Солончак, зарості з *Artemisia maritima*, асоціації з *Artemisia maritima* + *Statice caspia* (10 екз.), асоціації *Statice caspia* з *Juncus* (22 екз.) і зарості *Statice*. З 18/VI до 21/VI.

Fam. Anobidae

Lasioderma obscurum Solsky. Трапився на схилі 16/VI і 26/VII по 1 екзем.

Fam. Heteroceridae

Heterocerus fenestratus Thunb. Трапився 1 екз. на схилі 16/X.

Fam. Nitidulidae

Brachypterus palicarius Z. На ділянці з заростями *Juncus* (солончак) 21/VI 1 екз.

Fam. Lathrididae

Corticaria obscura. Трапився 9/VIII 1 екз. на моркві та на цілинному березі кручі (Карабай) 30/VI 1 екз.

Fam. Phalacridae

Olibrus bicolor F. Солончак—зарості з *Statice*, *Artemisia* і *Juncus*. На ділянках з *Agropyrum* коло саду, на схилі, кручі і плато (11/VII—25/IX).

Olibrus affinis Strm. Траплявся на схилі (21/VII), на кручі (13/VIII) і на моркві (1/IX) по 1 екз.

Fam. Coccinellidae

Pullus subvillosus Gz. Перебуває виключно на солончаках з *Artemisia maritima* і *Statice caspia* (21/VI, 26/VII, 21/VII).

Scymnus frontalis F. Солончак—асоціація з *Statice caspia* і *Artemisia maritima* (30/VIII—1 екз.).

Hippodamia 13-punctata L. Зустрічається скрізь, де є густа ролінність: на солончаку—*Juncus*, *Artemisia maritima* і *Statice caspia*, на межі і кручі. На острові Каланчак, на косі Карабай—люцерна, ячмінь і круча (25/VI—15/X).

Adonia variegata Gz. Зустрічається в усіх ділянках солонців і солончаку. З культурних ділянок—на картоплі, цибулі, помідорах, кавунах, на межах між ними, на ячмені, пшениці. Сад: малина, алеї. На косі Карабай—на ячмені (28/VI—16/X).

Bulaea lichatschovi Humm. Зустрічається скрізь де є високий трав'яний покрив, на солонцях в усіх відмінах: на схилі, межі, кручі. На солончаку: *Salicornia herbacea*, *Artemisia maritima* і *Statice caspia*, на *Juncus*. З культурних ділянок траплявся на ячмені, дорогах з *Agropyrum*, картоплі, пшениці, люцерні (Карабай), на межі саду й городу (20/VI—15/IX).

Coccinella 7-punctata L. Так само досить звичайні на солончаку в усіх умовах, крім *Salicornia herbacea*, на солонцях—круча плато, схил, межа. На культурних ділянках: картопля, буряки, ячмінь (Карабай), морква і на дорогах з *Agropyrum repens*, острів Каланчак; найчастіше в асоціації з *Statice*—солончак (18/VI—16/X) Трапляються іншою і larva.

Coccinella sinuata marginata Fld. Траплявся на межі ячменю з різними бур'янами (28/VI—1 екз.).

Coccinella 14—pustulata L. На солончаку з *Juncus*, *Statice*, *Statice caspia* і *Artemisia maritima* (переважно). Немає на межі. З культурних угідь траплявся на алеях, на межі з цибулею (в саду), на моркві (4/VII—30/IX).

Thea 22—punctata L. На солончаку з *Artemisia* (18/VI—1 екз.) на плато (30/VII—1 екз.) і на культурних ділянках 1/VI—2 екз., 11/IX—5 екз.).

Propylaea 14—punctata L. Звичайний на плато, кручі, ділянках з *Agropyrum*. На солончаку (з *Statice*, *Salicornia herbacea*) і солонцях. На культурних ділянках: морква, помідори, межа між останніми і капустою, в лісопарку (19/VIII—25/IX).

Paramisia oblongogutata L. Знайдено 1 екз. на *Conium maculatum* на косі Карабай. Відомий для хвойних лісів, загадковим є його знаходження тут; очевидно, це супутник соснових насаджень. Бажане детальне вивчення поширення цього виду.

Chilocorus bipustulatus L. Трапився 1 раз. Плато.

Exochomus flavipes Thund. На солончаку—асоціації з *Artemisia maritima* і *Statice caspia*, на заростях *Artemisia*. На солонцях: плато, круча. З культурних ділянок: ячмінь, вигін. На Карабаї—круча (30/VI—30/IX).

Fam. Pythidae

Mycterus tibialis Kust. Трапився 1 екз. на ячмені 20/VI.

Fam. Anthicidae

Anthicus floralis L. На *Agropyrum ruthenicum* біля берега моря.

Fam. Meloidae

Mylabris floralis Pall. Трапився в 1 екземплярі в косині на ячмені (20/VI).

Milabris frolovi Grm. На межі між солончаком і плато, на вигоні і дорогах, на ділянках з *Agropyrum* (28/VI—16/VII).

Mylabris 4—punctata L. Зустрічається на високій рослинності (окожукові) на косі Карабай (6/VII—1 екз.).

Cerocoma schaefferi L. На вигоні коло ячменю. Виявлений 1 екз. в пробі 28/VI. На острові Каланчак (6/VII—1 екз.).

Cerocoma muehlfeldi Gyll. На високій траві на кручі, на межі між культурними полями, на ячмені, на *Agropyrum ruthenicum*.

Fam. Rhipiphoridae

Macrosiagon tricuspидatus Lepech. На схилі плато (31/VII—1 екз.), на межі (5/VIII—1 екз.), на солончаку—асоціації з *Agropyrum ruthenicum* (10/VIII—1 екз.). Зустрічається тільки на видах *Eryngium*.

Fam. Mordellidae

Mordellistena pumila Gyll. Звичайна для солончаків: асоціації *Artemisia maritima* і *Statice caspia*; зарості *Juncus*, *Statice*, *Agropyrum ruthenicum*, *Artemisia* і *Obione*. На кручі (1 раз). В саду на межі з городом.

Mordellistena parvula Gyll. Звичайний для солончаків: *Artemisia maritima* і *Statice caspia* (21/VI, 11/VII, 16/VII) на *Juncus*, *Obione*, *Agropyrum ruthenicum*. На схилі (21/VI—1 екз.) Карабай: на ячмені, люцерні і кручі (30/VI).

Fam. Alleculidae

Podonta daghestanica Rt. На вигоні в косинні (28/VI—1 екз.).

Otophlus proteus Kirch. Трапився 1 екз. (larv.) у пробі з біоценометром 4/VIII на плато.

Fam. Tenebrionidae

Pedinus femoralis L. У землі. Трапляється в пробах з біоценометром на плато, рідше на межі і на схилі (larv. 26/VI; imago 27/VI—4/IX).

Opatrum sabulosum L. На землі, (плато) трапляється в пробах з біоценометром (4/IX—2 екз.).

Dasus pusillus F. Межа біля саду (26/VI), на схилі (14/VI, проба № 179) і на вигоні (25/VI—1 екз.). Трапляються в пробах—площадках.

Cylindronotus arboretus. В саду під горіхом (18/IX) 1 екз. при розкопуванні.

Cylindronotus sareptanus All. У пробі № 114 29/VII на межі (larv. 4 екз.).

Stycticus quisquilius L. Зустрівся 1 екз. на плато (28/VI) і 1 екз. на схилі (29/VII).

Fam. Cerambicidae

Dorcadion caucasicum Kust. При розкопуванні на плато 4/VIII (проба № 139) знайдено в землі 1 мертвий екземпляр.

Dorcadion equestre Laxm. Там же на плато в розкопі площадки (4/VIII) знайдено 1 мертвий екземпляр.

При розкопуванні на схилі (29/VII), на плато (4/VIII), на межі в саду 26/VI знайдено по 1 екз. larv. *Dorcadion*. Визначити вид не вдалося.

Fam. Chrysomelidae

Labidostomis beckeri Ws. Переважно на дорозі, вигін з заростями *Agropyrum*; на солончаку з *Statice*; на кручі і схилі (1/VI—20/VI).

Clitra atraphaxidis Pall. Рідко. Трапився 1 екз.

Coptocephala unifasciata Scop. На скошеному полі—вигоні, недалеко від саду (2/VIII—1 екз.).

Cryptocephalus flexuosus Krn. Трапився на солончаку—асоціації з *Artemisia maritima* і *Statice caspia* (21/VI—1 екз.).

Cryptocephalus apicalis Gebl. На межі ячменю (28/VI—1 екз.) в косінні.

Cryptocephalus sericeus Ws. 1 екземпляр (15/VI).

Cryptocephalus octacosmus Bedel. Звичайний на солончаках з *Artemisia maritima*, *Statice*, *Agropyrum*, рідше на межі (18/VI—2/VIII).

Cryptocephalus laetus F. Рідший, ніж попередні, на *Agropyrum* (10/VIII—1 екз.) і на схилі (19/VIII і 5/IX по 1 екз.).

Cryptocephalus gamma H.-Sch. На солончаку з *Artemisia*, *Statice*, *Obione*, зрідка на кручі, на оброблених полях; межа ячменю, вигін (21/VI—5/IX).

Cryptocephalus connexus Ol. На солончаку з *Artemisia maritima*, *Agropyrum*, на межі, схилі і плато (11/VII—5/IX).

Stylosomus cylindricus Mor. Переважно на солончаках з *Artemisia maritima* і *Statice caspia* і рідко на схилі (26/VII); траплявся з 18/VI по 19/VIII.

Pachnophorus tessellatus Duft. Траплявся на солончаку—на асоціації з *Artemisia maritima*, *Juncus*. На Карабаї—цілинний берег кручі (18/VI—26/X).

Chrysomela marginata L. Рідкий. Трапився 1 екз. в косінні сачком на кручі (10/IX).

Chrysomela cerealis L. Рідкий; зустрічається на межах і пустирях, трапився 1 екз. на зарослій дорозі 29/VI.

Chrysomela staphylea L. Рідкий. Трапився 1 екз.

Colaphellus hoefti Men. На солончаку. Досить рідкий (21/VI). На Карабаї зустрічалися на межі між люцерною і ячменем (30/VI).

Gastroidea polygona L. На солончаку зустрічається на *Artemisia maritima* і *Statice caspia*. Зустрічається і на схилі, але головне місце попадання межі, краї культурних ділянок, на ячмені, пшениці, люцерні (Карабай), в саду, на моркві (25/VI—1/IX).

Galeruca circumdata Duft. Трапився на межі люцерни і ячменю (Карабай, 30/VI—1 екз.).

Galerucella calmariensis L. Трапляється звичайно на солончаках з *Artemisia* і *Statice caspia*, зрідка на межі (2/VII, 26/X, 4 рази по 4 екз.).

Galerucella luteola Mull. Головне місце знаходження—лісопарк (3/IX—50 екз.) і сад близько малини (27/VI—1 екз.).

Euluperus violaceus Hald. На солончаку з *Artemisia maritima* в косінні (8/VI—1 екз.).

Luperus xanthopus Schrun. Рідкий. Трапився 1 екз. в пробах.

Haltica palustris Ws. Зустрічається звичайно на солончаку з *Statice caspia*, *Artemisia maritima*, *Juncus*, *Statice* і ін. На плато, на схилі рідко. Зустрічався на межі між садом і городом (8/VII—16/X).

Phyllotreta nemorum L. Трапився в одному екземплярі на межі між солончаком і плато (11/VII).

Phyllotreta Weiseana Jacob. Звичайний на всіх ділянках солончаку, солонцю і культурних полів, на останніх переважно на межах з різними бур'янами, на Карабаї—ячмінь, берег кручі (20/VI—10/X).

Phyllotreta vitulla Rdt. Характерний для заростей різнотрав'я. Траплявся переважно на кручі. З культурних—на моркві і буряках (29/VI—1/IX).

Phyllotreta cruciferae Gz. Звичайний для солончаку, немає на плато, схилі і Juncus. З культурних—люцерна (Карабай), капуста, цибуля (сад), випаси (21/VI—1/IX).

Phyllotreta undulata Rtsch. Рідкий. Трапився 1 екз. в саду на межі алей (4/VIII).

Phyllotreta atra L. Звичайний для солончаку й для солонців, берегу з Phragmites communis. На культурних полях: пшениця, ячмінь та їх межі, рис, картопля, бахча, морква, люцерна і ячмінь (Карабай, 21/VI—10/IX).

Aphthona euphorbiae Schrnk. Зустрічається на всіх ділянках солончаку і солонців. Головне його місце попадання—круча (26/VII—19/VII).

Longitarsus melanocephalus Dg. Траплявся на межі ячменю з вигоном (28/VI—1 екз.), в заростях Plantago (11/VII) і в кручі (25/IX—по 1 екз.).

Longitarsus pellucidus Fdr. Звичайний для солонців і солончаків, з культурних: на картоплі, буряках, рисі та його межі (18/VI—10/IX).

Longitarsus tabidus F. Солончак—асоціація Artemisia maritima і Statice caspia (16/X 1 екз.).

Chaetocnema hortensis Geoffr. Характерний для межі між плато і солончаком. Солончак: на асоціаціях з Statice, Artemisia, Agropyrum; культури: ячмінь, пшениця та їх межі (з 21/VI—28/VII), Карабай, 30/VI.

Chaetocnema breviscula Fald. Звичайний. Зустрічається скрізь на солончаку, солонцях і на культурних ділянках поля та городу; траплявся з 18/VI до 25/IX. Багато на буряках, кручі, межах з різнотрав'ям.

Psylliodes cyanoptera Jll Wse. Характерний для солончаку; трапляється на плато, схилі і кручі (30/IX—16/X).

Psylliodes chalconera Jll. Рідкий. Трапився 1 раз на картоплі 22/VI в 1 екз.

Hypocassida subferruginea Schrank. Порівняно рідкий. Траплявся на схилі 16/VII (2 екз.) і на льосовій кручі 26/VII (1 екз.).

Cassida nebulosa L. Переважно на культурних полях: ячмінь (28/VI—3 lar). Сад—морква і межі (8/VII і 9/VII), стерня (20/VII). На солончаку траплявся на Juncus (5/IX—1 екз.).

Ischyronota desertorum Gbl. Рідкий. Трапився на люцерні (Карабай) в косінні (30/VI) в 2 екз.

Chloropterus versicolor Morav. Характерний для солончаку з *Statice*, *Agropyrum* і *Peucedanum* (21/VI—16/VII).

Fam. Bruchidae

Spermophagus sericeus Geoffr. Звичайний для солончаку (тримається в ділянках з *Artemisia*, *Statice*, *Agropyrum*). З культур траплявся на буряках, на вигоні (28/VI—10/IX).

Fam. Anthrididae

Urodon tibialis. Рідкий. Зустрічався на Карабаї на березі моря—кручі (1 екз.) і на межі ячменю та люцерни (30/VI—3 екз.).

Fam. Curculionidae

Otiorrhynchus brunneus Stev. Переважно на схилі плато і на плато. Траплялися в пробах—площадках і косінні (7/VII—4/IX).

Eusomus beckeri Tourn. Досить рідкий. На солончаку—на *Artemisia maritima* і *Statice caspia* (21/VI—2 екз.) і на кручі (18/VI—1 екз.).

Eusomus acuminata Boh. Солончак—*Artemisia maritima*, *Statice caspia* (21/VI), *Artemisia*, межа, схил, вигін і дороги (1/VI—10/VII), кручі (Карабай, 30/VI).

Sitona callosus Gyll. Люцерна (Карабай, 10/VI—1 екз., 30/VI—2 екз.), *Agropyrum ruthenicum* (26/VII—1 екз.); круча (10/VIII—2 екз.), схил (16/IX) в косінні сачком 3 екз.

Sitona inops Gyll. Звичайний для плато, схилу, кручі, на солончаку трапляється на *Statice caspia* і *Artemisia maritima*, *Agropyrum ruthenicum* (25/VI—25/X).

Sitona longulus Gyll. Зустрічається рідко. Солончак—на ділянках з *Statice caspia* і *Artemisia maritima* (15/X—2 екз.).

Psalidium maxillosum F. Звичайний; зустрічається на плато, на землі, трапляється в пробах біоценометром, рідше на схилі (11/VII—4/IX).

Tanymecus palliatus F. Порівняно рідко траплялися в косінні на межі між солончаками і плато (2/VII—1 екз.) і на схилі поду (16/VII—1 екз.).

Bothynoderes strabus Gyll. Знайдено 1 екз. на Карабаї (6/VII).

Lixus inconescens Boh. На культурних полях: баштан (кавунні) (1/IX—1 екз.), межа між капустою і помідорами (1/IX—1 екз.) люцерна—2 екз., круча—7 екз. (Карабай, 30/VI).

Lixus ascanii L. Солончак. Трапився 1 раз на *Artemisia maritima* 21/VII в 1 екз.

Larinus minutus Gyll. Рідкий. Трапився (18/VI) на льосовій кручі 1 екз.

Myorrhinus albolineatus F. Траплявся на скошеній цілині—вигоні (1/VI—26 екз.); на кручі (19/VI—2 рази) по 9 екз, *Agropyrum* (20/VI—1 екз., 28/VI—2 екз.).

Ceuthorrynchus erysimi F. Трапився в одному екземплярі в пробі на моркві (8/VII).

Baris scolopacea Germ. Виключно на культурних ділянках: буряки (22/VI—1 екз.); межа пшениці (29/VI), люцерна (4 екз.) і межа між нею і ячменем (Карабай, 30/VI—1 екз.).

Baris artemisiae Hbst. Рідкий. Трапився 1 екз. в косінні сачком на цілинному березі кручі (Карабай, 30/VI).

Tychius meliloti Steph. Рідкий. Трапився на схилі (21/VII—1 екз.), на обриві (31/VII—1 екз.); *Agropyrum* (31/VII—1 екз.).

Tychius femoralis Bris. На кручі (18/VI—7 екз.), на межі (2/VII—1 екз.); схил (21/VII—1 екз.); плато (18/VIII—1 екз.); люцерна (Карабай, 30/VI—2 екз.).

Sibinia statices. Солончакові ділянки з *Juncus* і *Statice caspia*, *Statice* і *Artemisia*, *Agropyrum* біля саду. Схил, круча (21/VI—26/IX).

Apion artemisiae Mor. Виключно на солончаку—асоціація *Statice caspia*+*Artemisia maritima*. Живе виключно на *Statice caspia*, з яким зв'язаний (21/VI—10/IX).

Rhynchites bacchus L. Сад—на груші; на ділянці цибулі польової біля груші.

Trachyphloeus alternans Gyll. Рідкий, трапився на *Agropyrum* (20/VI) в 1 екз.

Smicronix jungermanniae Reich. Трапився 1 екз. в пробі на кручі (18/VI).

Fam. Scarabaeidae

Aphodius punctipennis Erichs. Трапився 1 раз в 1 екз. у пробі на кручі (10/VIII).

Aphodius melanostictus Schmidt. Рідкий. Трапився 1 екз. у пробі на кручі (30/IX).

Aphodius caspius Men. Трапився в 1 екземплярі на солончаку з *Artemisia maritima* і *Statice caspia* (16/X).

Pentodon idiota Hbst. Рідкий. У пробі площадкою на схилі, в землі (3/IX) 1 екземпляр larv.

Rhizotrogus aequinoctialis Hbst. Трапився при розкопуванні (4/VIII), на плато—3 екз.

Amphimallon salstitalis L. В землі, трапляється при розкопуванні на солонцевому плато.

Anisoplia austriaca Hbst. На пшениці (29/VI—23 екз.), ячмені (10/VII—2 екз.). Карабай—ячмінь і круча.

Anisoplia agricola Poda. Зустрічається на пшениці, попався 1 екз. в косінні сачком; крім того, спостерігався в інших місцях.

Tropinota hirta Poda. Вигін, солончак—зарості *Statice*; межі, сад (21/VI).

Neuroptera

Chrysopa vulgaris Schn. Звичайний для всіх ділянок солончаків і солонців: *Salicornia herbacea*, *Artemisia* і *Stalice caspia*, *Agropyrum*, *Juncus*. Межа, схил, круча. Не зустрічався на плато. З культурних ділянок зустрічався на ячмені, цибулі поливній, люцерні (Карабай, 30/VI), моркві, картоплі, багчах, квасолі, буряках, помідорах, в саду, лісопарку. (20/VI—10/X).

Chrysopa phylochroma Westm. Рідкий. Трапився 1 екз. в саду на буряках (23/VI).

Diptera

Fam. Tabanidae

Tabanus rusticus L. Тримається на вологих солончаках: асоціації *Stalice caspia*+*Artemisia maritima*, *Salicornia*, *Agropyrum*, іноді на схилі. Трапився один раз на квасолі (30/VII) і на березі (Карабай).

Fam. Therevidae

Thereva nobilitata L. Рідкий. Схил (15/IX—1 екз.) і на моркві (8/VIII—1 екз.).

Fam. Sirphidae

Eristalis abusivus Coll.(-*lucorum*). Зустрічаються на зарослих ділянках солончаку і на солонцях, крім плато. Найбільше їх на межі солончаків і схилу поду (25/VI—15/IX).

Eristalis arbustorum L. Вид трапляється рідко. Трапився 1 екземпляр у пробі косінням 4/VIII на моркві (сад).

Eristalis tenax L. Звичайний на ділянках солончаку, крім *Salicornia*, на солонцях, крім плато. Зустрічається часто, траплявся з 10/VIII до 30/IX.

Tubifera trivittata F. Трапляється на солончаку, крім *Salicornia*, на схилі, межі. (26/VI—30/IX).

Paragus bicolor F. Звичайний для межі, схилу, кручі і плато, на солончаку не трапляється (28/VI—14/VIII).

Syrphus corollae F. Трапився у пробі косінням на люцерні (Карабай, 30/VI—2 екз.).

Sphaerophoria scripta L. Звичайний на всіх ділянках солончаків і солонців з великою рослинністю. Найбільше вони зустрічаються на межі, *Agropyrum*, *Stalice caspia* і *Artemisia maritima* (солончак), *Artemisia*; схил, круча, плато. Немає на вогких відкритих ділянках солончаків і *Salicornia herbacea*. З культурних ділянок траплялися на ячмені, рідше на дорозі до ячменю, на пшениці та її межах, на люцерні (Карабай); на городі: помідори, капуста, цибуля, морква; на рисі і межах між різними ділянками з великою рослинністю. (З 1/VI до 30/IX).

Syritta pipiens L. Звичайний для солонців і солончаків. Найбільше їх на межі, схилі, ділянках з *Agropyrum*, рідко на *Artemisia*

maritima і *Statice caspia*, *Artemisia*, *Juncus* і на кручі. На культурних ділянках: на моркві (сад), на вигонах біля саду, на буряках близько зрошувальних канавок (8/VII—20/IX).

Melanostoma mellinum L. Зустрічається часто на схилі, кручі, ділянках з *Agropyrum*, рідше—*Artemisia* і *Statice*, плато; немає на *Salicornia*, значно частіше на культурних ділянках з ячменем, люцерною (Карабай, 30/VI), на моркві (сад), квасолі, рисі, баштані, капусті, помідорах; сад—на алеях, на межі з цибулею. Найбільше буває на межах і на моркві (20/VI—16/X).

Fam. Sciomyzidae

Sepedon sphegeus F. Переважно на солончаку—ділянки з *Agropyrum*, *Statice* і на схилі та кручі (рідко). З культур—на моркві.

Fam. Ortalidae

Ortalis hortulana Rossi. Траплялися на солончаку з *Artemisia*, *Juncus* і на березі—на очереті. З культурних—на буряках і межі капусти та помідорів (25/VI—30/IX).

Meliera acuticornis Loew. Траплялися на ділянці солончаку з *Agropyrum* (10/VII—1 екз.) і на плато (14/VIII—1 екзем.).

Hymenoptera

Fam. Tenthredinidae

Athalia colibri Christ. Трапляється на солончаку в усіх ділянках: на плато, схилі, межі і кручі. З культур зустрічається на ячмені, капусті, моркві. В саду—на малині, алеях і в лісопарку (21/VI—15/IX).

Fam. Apidae

Bombus fragrans Pall. Траплявся на ділянках солончаку з *Agropyrum*, на схилі і межі (26/VII—19/VIII).

Bombus lucorum L. Рідкий. Траплявся на схилі 2 рази (14/VIII і 19/VIII) у 3-х екземплярах.

Bombus argillaceus Scop. Рідкий. На схилі (30/IX—1 екз.).

Dasypoda plumipes Pz. На ділянці з *Agropyrum* на солончаку (5/IX—1 екз.).

Tetralonia ruficornis. Трапився один раз на скошеному полі—вигоні коло саду (26/VII—1 екземпляр).

Andrena colletiformis Fellor. Траплявся на дорозі (29/VI) і на плато (26/VII) по 1 екз.

Andrena albopunctata Rossi? На схилі (31/VII—1 екз.).

Andrena sericea Chr. Траплявся на межі, схилі і кручі з різотрав'ям, на солончаку траплявся на ділянках з *Agropyrum rutenicum*. З культур—на люцерні (Карабай, 30/VI); 30/VI—31/VII).

Andrena flavipes Pz. Рідкий; на *Statice caspia* і *Artemisia maritima* на солончаку (16/X—2 екз.).

Nomia diversipes Latr. Траплявся на межі, схилі; рідше на кручі плато. З солончаків—на *Juncus* і *Agropyrum ruthenicum* і на *Artemisia maritima* і *Statice caspia* (31/VI—20/IX).

Halictus pulvereus. Траплявся на ділянці солончаку з *Agropyrum ruthenicum* (28/VII—1 екз.) і на пустирях між садом та городом (8/VII—1 екз.).

Halictus smaragdulus. Траплявся на ділянці солончаку з *Agropyrum ruthenicum* (21/VII—1 екз.) і на дорозі до ячменю з *Agropyrum* (10/VI—1 екземпляр).

Halictus griseolus Fell. Траплявся на солончаку—ділянці з *Obione* (2/VII). В саду на межі алей (4/VII—3 екз.) і на березі кручі (Карабай, 30/VI—1 екземпляр).

Halictus varipes Feller. Траплявся на плато (26/VII і 5/VII) і на схилі (25/VII) по одному екземпляру.

Halictus 4-cinctus Fabr. Траплявся на ділянках солончаку з *Agropyrum ruthenicum* (26/VII і 15/IX—2+4 екз.) На межі з *Agropyrum* (14/VII і 19/VIII—2+8) на ділянці з *Artemisia maritima* і *Statice caspia* (2/VII) і на кручі (2/VII—1 екз.).

Colletes fodiens Geoffr. На плато (29/VII—1 екз.), на схилі (19/VII—1 екз.).

Prosopis variegata F. Рідко. На межі (18/VIII—1 екз.).

Megachile argentata Fbr. По дорозі до ячменю (28/VI—1 екз.).

Fam. Vespidae

Eumenes coarctatus L. Виключно на ділянках з *Agropyrum ruthenicum* (26/VII, 10/IX, 15/IX—по 1 екз.).

Fam. Chrysididae

Ellampus pusillus F. Рідкий; на схилі (21/VII—1 екз.).

Fam. Scoliidae

Elis villosa F. Трапляється тільки на кручі (26/VII, 30/VII—по 1 екземпляру).

Tiphia femorata F. Трапився 1 раз (9/VIII) 1 екземпляр.

Scolia haemorrhoidalis F. Рідко. Трапився 1 раз (31/VII) 1 екз. ♀.

Scolia 4-punctata F. Рідкий. Трапився на плато у пробі косянням (23/VII—1 екземпляр).

Myzine sexfasciata Rossi. Зустрічається на пустирях близько саду (8/VII) на моркві (I/IX) і на ділянках з *Agropyrum* (26/VII).

Myzine nigripes Feller. Частіше, ніж попередній. Зустрічається на плато, кручі, схилі і межах між ними (31/VII—14/VIII).

Fam. Mutillidae

Smicromyrone rufipes Fabr. Круча, 2/VII, 1 екз.

Fam. Sphegidae

Crabro brevis Lind. Траплявся на ділянці солончаку із *Statice caspia* і *Artemisia maritima* (2/VII—1 екз.) і на ячмені (1 екз.).

Crabro subaeneus Lep. Траплявся на моркві (9/VIII) і на межі ячменю та люцерни (30/VI, Карабай—2 екземпляри).

Oxybelus latideus Lest. Рідко. Трапився на схилі плато (21/VII—1 екз.).

Oxynelus 14-botatus. Траплявся тільки на культурних ділянках на межі ячменю (10/VII—1 екз.), на межі рису та бахчі (30/VII—1 екз.) і в саду на моркві (9/VIII 1 екземпляр).

Cerceris arenaria L. Траплявся на межі (14/VIII—2 екз.), на схилі (30/VIII) і на *Agropyrum ruthenicum* (солончак) 26/VII.

Cerceris albilabris. Траплявся на березі кручі (Карабай, 30/VI), на межі пшениці, на *Artemisia maritima* і *Statice caspia* (солончак) (2/VII—1 екз.).

Mimesa unicolor Wesm. Траплявся на кручі (18/VI, 14/VIII по 1 екз.) на *Agropyrum*—солончак (21/VII, 26/VIII—по 1 екз.). На культурах: межа пшениці, межа капусти й помідорів, межа цибулі (сад) і морква (29/VI—1/IX).

Trypoxylon attenuatum Smith. На солончаку—ділянки з *Juncus*, *Artemisia* і *Statice caspia* (30/VIII і 21/VI), схилі плато (26/VII)—1 екз. на вигоні коло саду (2/VI) і в саду на моркві (4/VIII—по 1 екз.).

Fam. Formicidae

Camponotus piceus atricolor Nyl. Переважно на цілині—вигоні (1/VI—4 екз., 25/VI—1 екз., 2/VIII—4 екз.) і на кручі (18/VI—2 екз.)

Lasius flavus Fabr. Траплялися на схилі у пробах біоценометром 29/VII—6 екз., 4/IX—2 екз.

Lasius niger alienus Foerst. Звичайний для межі, схилу з *Agropyrum*, кручі і плато,—траплялися в площадках, крім того, на дорогах з *Agropyrum*, межі на пшениці, городі; вигоні (1/VI—10/IX).

Formica rufibarbis Fabr. Переважно в пробах на солончаку з *Artemisia maritima*, *Obione*, *Juncus* (11/VII—2 екз., 21/VII—2 екз., 26/VII—1 екз., 3/VIII—1 екз.), на межі із схилом плато (16/VII—1 екз., 21/VII—1 екз.), на кручі (18/VI—2 екз., 2/VII—1 екз.), крім того, на вигоні і дорозі з *Agropyrum* 1/VI—2 екз., 20/VI—1 екз.).

Proformica nasuta Nyl. Траплявся в пробах на солончаку—*Statice* (21/VI—1 екз.), на схилі (16/VII—1 екз.) і на скошеній цілині—випасі коло двору (25/VI—2 екз.).

Cataglyphis cursor aenescens Nyl. Трапляються в пробах на плато (2/VII, 16/VII—по 1 екз.), круча (18/VI—1 екз., пустирі між

садом і городом, сад (груша) (8/IX—1 екз.), стерня (20/VIII) і буюрки (1/IX—по 1 екземпляру).

Tapinoma erraticum Latr. Трапився в пробі на ячмені (20/VI).

Solenopsis fugax Latr. Траплялися в пробах на плато в площадках 4/IX (2 рази) 10♂ і 1♀, на солончаку з *Statice caspia* і *Artemisia maritima* (16/X) 1♂ і на кручі (10/IX) 1♂.

Tetramorium caespitum L. Траплявся на солончаку—*Statice* (21/VI—1), *Statice caspia* і *Artemisia maritima* (26/X—1 екз.) на схилі (14/VII), 4♀+10♂ і 29/VII—3 екз., на плато (4/VIII—2 екз.); з культурних ділянок: лісопарк на *Agropyrum* (27/VI—7 екз.) і на межі близько саду (26/VI—58 екз.) (в пробах площадками).

Myrmica rugulosa Nyl. Характерна для солончаку. Попадається на ділянках: *Artemisia maritima* і *Statice caspia* (21/VI—1 екз., 11/VII—1 екз., 21/VII—1 екз.), на *Artemisia* 5/VIII—2 екз., 21/VII—69 екз., 26/VII—46 екз.—*Salicornia* (21/VII—1 екз.), очереті (19/VIII—1 екз.).

Myrmica deplanata plana Karawajew. Характерна для ділянок солончаку з *Statice* і *Artemisia maritima*, тут зустрічається звичайно часто, трапляється також на схилі і плато—у площадках (21/VI—9/IX), на межі алей у саду (4/VIII—1 екз.) і на скошеному просі (19/VIII—1 екз.).

Myrmica scabrinodis Nyl. Рідкий. Трапляється на схилі плато (14/VII—2 екз.).

Messor structor rufitarsis Latr. Рідкий. Траплявся в пробі площадкою на межі коло саду (26/VI—17 екз.).

Lepidoptera

Fam. Pterophoridae

Pterophorus monodactylus L. Траплявся на солончаку з *Agropyrum* і *Artemisia*, також на моркві, межі з цибулею в саду, на скошеному вигоні (28/VII—16/X).

Fam. Pieridae

Colias edusa F. Траплявся на кручі (31/VII—1 lar.), на схилі (21/VII—1 екз.) і на *Agropyrum* (5/IX—1 екз. imago ♂).

Colias hyale L. На солончаку—на ділянці з *Artemisia maritima* і *Statice caspia* (30/IX—1 екз.).

Pieris daplidicae L. Траплялися на дорозі з бур'янами (20/VI—2 екз. гус.), на березі—кручі (Карабай, гус. 4 екз.), на межі (10/VIII—1 екз.) і на схилі (19/VIII—1 гус.).

Pieris rapae L. Траплялися на капусті (30/VII—1 екз., 1/IX—1 екз., на очереті 14/VIII—1 екз. lar. і 1 екз. imago, на *Statice caspia* і *Artemisia maritima* солончак (2 екз. 5/IX).

Фам. Hesperidae

Carcharodus alceae Esp. 10/VIII—1 екз. трапився на *Agropyrum* (солончак).

Фам. Papilionidae

Papilio machaon L. Траплялися на *Artemisia* солончак (31/VII—1 екз. lar.), на кручі (14/VII—1 lar, 5/IX—3 екз. imago), цибулі саду (1/IX—1 екз.), *Agropyrum* (10/IX—1 екземпляр).

Фам. Lycaenidae

Chrysophanus thersamon Esp. На межі саду і городу 1♀ (8/VII), на плато (7/VII—1 екз.); *Agropyrum*—солончак (5/IX—1 екз.).

Lycaena icarus Rott. Переважно на межі, схилі, кручі і плато (7/VII—1 lar.); imago 21/VII—30/IX; *Agropyrum*—солончак (5/IX—1 екз.), люцерна (Карабай, 30/VI—1 екз.).

Lycaena astrarche Bgstr. Траплявся метелик на межі ячменю (28/VI—1 екз.).

Lycaena argus L. Трапляються часто; в пробах на схилі 21/VI 1 lar. 11/VII—1 екз., 31/VII—2 екз., 26/VII—5 екз., 31/VII—2 екз., на плато 2/VII (lar.), 11/VII—1 екз., на кручі 26/VII—1 екз., 5/VIII—5 (lar.), 31/VII—3 (lar.), на *Agropyrum* 31/VII; 26/VII—5 екз. Крім того, ячмені 10/VII—1 екз., 3/VIII—1 екз. і на помідорах 10/VIII—1 екз.

Фам. Satyridae

Satyrus briseis L. Траплялися на межі солончаку і схилу плато 31/VII—imago.

Satyrus statilinus Hfn. Трапляються на плато; у пробі біоценометром 4/IX—1 екз.

Caenonympha pamphilus L. Траплялися на плато 21/VII—1 екз., на схилі 21/VII, 10/IX по 1 екз.; на кручі 30/IX—1 екз.

Фам. Nymphalidae

Melitaea didyma O. На межі (21/VII гусениця 1 екз.).

Фам. Geometridae

Euchloris smaragdaria F. Трапляються на схилі; в пробі косінням 19/VIII lar., 1 екземпляр.

Acidalia aversata L. Траплялися на *Agropyrum ruthenicum*—солончак (5/VIII, 10/IX по 1 екз.), на плато (21/VII, 10/VIII—по 1 екз.) і на межі (21/VII—1 екз.).

Lythria purpurata L. Трапляються на плато, кручі, схилі. З культурних ділянок: межа саду і городу, вигін, межа із стернею (з 25/VI по 5/IX), Карабай, берег кручі (30/VI—1 екз.).

Larentia bilineata L. Трапився (27/VII) в лісопарку 1 екз.

Sterrhia anthophilaria Hb. Траплялися на плато (14/VIII—1 екз., 30/VIII—2 екз.).

Timandra amata L. Сад: межа між алеями (4/VIII—3 екз.), морква (4/VIII—4 екз., 9/VIII—2 екз.); межа між солончаком і плато (39/VII—1 екз.)

Fam. Noctuidae

Agrotis segetum Schiff. На схилі 29/VII—1 екз., 28/VI на плато — в землі, лялька 1 екз.

Eagene contaminiei Ev. Траплялися на *Salicornia herbacea*—солончак (26/VII—larv. 1 екз.), *Statice caspia* і *Artemisia maritima* 31/VII—larv. 1 екз., схил (30/VIII—1 lar. і 10/IX—1 екз.), круча (5/IX—lar. 1 екз.).

Mamestra brassicae L. На капусті 11/IX в пробах косінням.

Mamestra trifolii Rott. Траплялись на межі, схилі, на кручі, на солончаку (*Statice caspia* і *Artemisia maritima*). З культур на: картоплі, цибулі, просі, а також на межі саду. Гусінь 22 VI—14/VIII. Метелики 10/IX (схил) 1 екз. Траплялися також на рисі (11/IX—lar. 3 екз.) і на моркві (11/IX—4 екз.).

Mamestra peregrina Rott. Трапляються на солончаку (*Artemisia maritima* і *Statice caspia*); в пробу 2/VII попався 1 екз.

Plusia gutta Guen. На солончаку: *Juncus* 30/VIII, 20/IX по 1 екз., *Artemisia maritima* і *Statice caspia* 10/IX—2 екз., *Agropyrum* 30/VIII—2 екз. (1 lar.), схил 30/IX—1 екз.

Plusia chrysitis L. На межі алей у саду 4/VIII—3 екз.

Plusia gamma L. Трапляються на схилі, найчастіше на межі; на *Agropyrum*, *Artemisia* і *Statice caspia* (солончак), рідше на плато (36/VII—1 гус.) З культурних ділянок на: буряках 22/VI—1 lar., моркві (сад) 4/VIII 1 im. і 2 lar., 1/IX 2 lar, на межі цілини та стерні 20/VIII—1 lar. і 1 imago—8/VII—30/IX; lar.—22/VI—1/IX.

Leucania pallens L. Траплялись на моркві (1/IX—1 екз.).

Cucullia tanacetii Schiff. Траплялися на солончаку 26/VII—на ділянці з *Artemisia maritima* і *Statice caspia* (1 екз.)

Acontia luctuosa Esp. Трапляються головним чином на кручі (14/VII—9 екз.). *Artemisia maritima* і *Statice caspia* (10/VIII—2 екз.) *Agropyrum* (10/VIII—1 екз.), схил (19/VIII—1 екз.), *Statice* (11/VII—1 екз.) і на межі (5/VIII—1 екз.).

Emmelia trabealis Sc. Переважно на межах культурних ділянок городу, саду, рідше на *Agropyrum*; на схилі, межі. Larv.—22/VI (картопля 5 екз.), imago 8/VII—19/VIII.

Oria muscolosa Hb. Траплялися на пшениці. В пробах на стерні 29/VI дали 1 екз.

Ulochlaena hirta. На плато, в пробі 4/VIII—1 екз.

Episema glaucina Esp. Трапився на кручі (25/IX—1 екз.).

Hypena rostralis L. На плато 4/VIII—1 екз.

Heliothis scutosa Schiff. Траплялися на плато, кручі біля моря, схилі. На солончаку—на ділянці з *Artemisia maritima* і *Statice caspia* 5/IX (плато) 1 екз.; lar. з 18/VI до 5/IX в усіх ділянках.

Heliothis dipsacea L. Траплялись на схилі плато, кручі і межі. На солончаку—*Artemisia maritima* і *Stalice caspia*, на Агрорурі, *Artemisia*. З культурних ділянок траплялися на ячмені, картоплі, пшениці, а також на дорогах. Дорослі зустрічалися 20/VI, 31/VII, 10/VIII; lar. з 18/VI до 15/IX.

Fam. Pyralidae

Pyrausta sambucalis Schiff. Трапився на межі алей у саду 4/VIII 1 екз.

Loxostege sticticalis L. Траплялися в усіх ділянках солончаку і солонців, а саме (за ступенем попадання): межа, схил, ділянка з Агрорурі, плато, круча, ділянки з *Salicornia*, *Artemisia*, *Artemisia maritima* і *Stalice caspia*. З культурних ділянок зустрічалися найбільше на випасах і цілині з *Artemisia austriaca*, пшениці, ячмені, буряках, межах і ін. На городі помітної шкоди не робили. До цього року тут, за словами агрономів, ця комаха не була відома. Траплялися одночасно гусениці і метелики (з 18/VII до 11/IX). Різких чергувань у генераціях не спостерігалось, а одна генерація накладалась на другу. Цим пояснюється одночасне знаходження гусениць і метеликів.

Nomophila noctuella Sch. Зустрічається в дорослій стадії в усіх ділянках солонців і солончаків, крім *Salicornia herba-sea*. З культур зустрічалися на картоплі, капусті, помідорах, межі, моркві, лісопарку (27/VI—25/IX).

Etiella zinckenella Tr. Трапився в пробах (11/VII) на *Stalice caspia* і *Artemisia maritima* (солончак).

Crambus jucundellus H. S. На кручі 26/VII—3 екз., схилі 18/VIII—2 екз. і Агрорурі (солончак) 30/VIII—1 екз..

Crambus tristelus Sch. Траплялися в пробах на плато 10/IX—4 екз. і на Агрорурі 10/VIII, 5/IX по 1 екз.

Crambus deliellus Hb. На кручі 20/IX—1 екз., 25/IX—2 екз., на схилі 25/IX—1 екз.

Crambus fascelinellus Hb. Трапився на плато 15/IX 1 екз.

Cledeobia moldavica Esp. Трапляється звичайно на схилі і кручі, з культур—на ячмені й вигоні (метелики 18/VI—4/IX; гус. 4/VIII).

Fam. Tineidae

Atychia appendiculata. Траплялися на кручі 18/IV—3 екз.; на ячмені 28/VI; на схилі 16/VII—1 екз., на скошеному вигоні 25/VI—1 екз.

Deuterotinea casanella. Зустрічається на плато (26/X—2 екз.), Агрорурі (26/X—1 екз.).

Fam. Plutellidae

Plutella maculipennis Cur. Трапився на капусті 30/VII—1 екз.

Fam. Gelechidae

Pleurota aristella Z. Траплялися на плато 18/VI, 11/VII по 1 екз., на кручі 18/VI—7 екз. і 2/VII—2 екз., на цілині—випасі 5/VI—1 екземпляр.

Gelechia distinctella Z. На схилі кручі 18/VI—2 екз., солончак 25/IX—1 екз.

Fam. Tortricidae

Cacoecia rosana L. Траплялися в лісопарку на Agropyrum 27/VI—1 екз., в саду на цибулі поливній 27/VI—16 екз. Сад і ліс на межі 27/VI—22 екз. В усіх цих ділянках трапилися в один день.

Semasia labyrinthicana. Трапились на Artemisia maritima 30/VII—20 екз.

Fam. Zygenidae

Zygena filipendulae L. На межі солончаку і плато з Agropyrum у просі (14/VIII—1 екз.).

Fam. Elachistidae

Scythris chenopodiella Hb. Траплявся на кручі 18/VI—3 екз., на схилі 21/VI—1 екз. і на дорозі з Agropyrum 20/VI—1 екз.

Fam. Aegeriidae

Microsphaecia tinctiformis. Трапився на скошеному полі поблизу саду 2/VIII—1 екземпляр.

ЛІТЕРАТУРА

1. А. Г. Браунер—Сельскохозяйственная зоология. Госиздат Украины, 1923.
2. Д. В. Знойко—Материалы по распространению и экологии хрущей (Coleoptera Melolonthinae) в Одесской области. Защита растений от вредителей, т. V, 1928.
3. А. Н. Кириченко—К фауне Немiptera-Heteroptera Крыма. Р. Э. О., т. XVI, № 1—2, 1916.
4. Е. Куликовский—Материалы для фауны Coleoptera Южной России. Зап. Новорос. Общ. Ест., XXI, 1897, вып. I.
5. С. И. Медведев—О распространении насекомых в южном Заднепровьи. Вісті Держ. Степ. Запов. „Чаплі“, т. VII, 1928.
6. С. И. Медведев—Материалы к познанию прямокрылых (Orthoptera) Аскании-Нова и ее района. Вісті Держ. Степ. Запов. „Чаплі“, т. VII, 1928.
7. Пачоский—Описание растительности Херсонской губ. II степи. 1917 г. Херсон.
8. В. Г. Плигинский—Материалы по фауне жесткокрылых Таврической губ. Русск. Энт. Обзор. XVI, № 3—4, 1916 г.
9. К. К. Фасулаті—До біоценозів Причорноморського солончаково-солонцевого комплексу. Наукові записки Крив. Пед. Інст., т. I, 1941.